

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2*

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATOR AFFECTING ACADEMIC
EFFECTIVENESS OF ADMINISTRATION IN THE EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS UNDER THE NAKHON SI THAMARAT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นิตยกันต์ บุญเกื้อ*, พระปลัดโสมจิต โสสิโต, พระมหาสุพจน์ สุมะโร

Nittayakarn Bunkue, Phrapalad Kosit Kosito, Phramaha Supot Sumato

คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Master of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: 6403202026@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 285 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเชิงบวก ส่วนด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเชิงลบ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้บริหารจะต้องศึกษานโยบาย

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

* Received September 23, 2023; Revised October 13, 2023; Accepted October 15, 2023

Abstract

The objectives of the research article are: 1) to study the academic leadership of administrators in schools that expand educational opportunities; Under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office, Area 2 2) To study the effectiveness of academic administration in schools to expand educational opportunities for administrators under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office, Area 2 3) To study recommendations regarding the situation Academic leadership of administrators that affects the effectiveness of academic administration in schools expands educational opportunities. Under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office, Area 2, this research used a mixed methods research method. Data were collected by questionnaire. from the sample group used in the research These are educational institution administrators and teachers who expand educational opportunities. Under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office, Area 2, academic year 2022, numbering 285 people. Statistics used include frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis using ready-made programs. Interview key informants and content analysis analysis The results of the research found that 1) Academic leadership of administrators as a whole was at a high level. and academic administration in the school, expanding educational opportunities in the school, expanding educational opportunities Overall it was at a high level. 2) Academic leadership of administrators that affects the effectiveness of academic administration in schools that expand educational opportunities. It was found that in terms of teaching and learning management. Curriculum management and measurement and evaluation Affects the effectiveness of academic administration in schools and expands educational opportunities in a positive way. As for setting the mission of the school Affects the effectiveness of academic administration in schools that expand educational opportunities in a negative way. 3) Guidelines for developing academic leadership of administrators that affect the effectiveness of academic administration in schools that expand educational opportunities. Executives must study the policy.

Keywords: Academic Leadership, Academic Management Effectiveness, The School Expands Educational Opportunities

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 4 กล่าวถึง แนวการจัดการศึกษา โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และให้ถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนา

การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยการมุ่งเน้นการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร เพราะผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการนำพาโรงเรียนไปสู่ความก้าวหน้า และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นโดยผู้บริหารจำเป็นต้องรักษาบรรยากาศของโรงเรียน และจัดให้มีทรัพยากรต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนกำกับดูแลความก้าวหน้าของนักเรียน มีบรรยากาศความคาดหวังว่า นักเรียนจะประสบความสำเร็จและมีภาวะผู้นำเชิงบริหารที่เข้มแข็ง ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นคนที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู (วรรณกร โขมขุนทด, 2562) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเกิดจากโรงเรียนที่มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นสังคระบบรูปนัยที่ต้องจัดความสัมพันธ์ภายนอกกับกระบวนการภายในองค์การให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของกระบวนการศึกษาของสังคม (พิมพ์พรณ สุริโย, 2552)

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ การจัดดำเนินงานทางวิชาการ การผลิตสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การวัดและประเมินผล การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การจัดแหล่งหรือศูนย์สารสนเทศ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และการนิเทศภายในเพื่อให้งานวิชาการมีคุณภาพ (ยาเบ็น เรืองจรรยา, 2564) งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร งานวิชาการจะชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความเอาใจใส่งานวิชาการเป็นพิเศษ และเชื่อว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในโรงเรียน (อำนาจ นาคแก้ว, 2563)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ขาดความพร้อม เพื่รองรับประชากรวัยเรียนให้ได้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับจึงต้องขยายชั้นเรียนในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสเป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานโดยจัดให้มีการศึกษาแก่กลุ่มนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จึงประสงค์ที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้ตระหนักเห็นความสำคัญด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งเป็นวิธีการรวมวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,042 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 285 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ตามหลักของลิเคิร์ท

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Studies) สัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้การสัมภาษณ์ระดับกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือในการวิจัยเกี่ยวกับเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าแล้วหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากลั่นกรอง เรียบเรียง กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นตัวบ่งชี้วัดระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร แล้วสร้างแบบสอบถามรายข้อ โดยให้ครอบคลุมตามองค์ประกอบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความถูกต้องของเนื้อหาและขอรับคำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องตามรูปแบบ และความถูกต้องของภาษาได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แล้วจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้

5. แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 28 ข้อ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับไม่น้อยกว่า 0.80 และเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามรายข้อไม่น้อยกว่า 0.30 สรุปว่า มีข้อคำถามที่มีค่าคำถามต่ำกว่า 0.50 จำนวน 3 ข้อใช้ไม่ได้ ส่วนที่เหลือมีค่าคำถาม 0.60 -1.00 ใช้ได้ จึงนำสู่การดำเนินการต่อไป ใช้

6. แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

1.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 285 ชุด แจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างตามสถานศึกษาต่าง ๆ จำแนกตามอำเภอ

1.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview)

2.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์จากผู้ตอบสัมภาษณ์ กลุ่มเจาะจง ท่านละ 1 ชุด

2.2 นำแบบตอบสัมภาษณ์ที่ได้มาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดระดับและประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของ Best

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดระดับและประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของ Best

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.33	0.62	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.39	0.55	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.46	0.46	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.40	0.58	มาก
รวม	4.39	0.55	มาก

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม

การบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.35	0.51	มาก
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.37	0.56	มาก
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.45	0.51	มาก
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.37	0.66	มาก
รวม	4.39	0.56	มาก

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษ ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis) ผลปรากฏว่า การสร้างสมการพยากรณ์ ในการค้นหาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ปัจจัยตัวแปรมีอำนาจพยากรณ์ มีจำนวน 4 ตัวแปร และตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 รวมได้ร้อยละ 85.40 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า 0.200

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบขั้นตอนโดยวิธี Enter เพื่อค้นหาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 (n = 285)

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	- 0.018	0.117		-.153	.879
ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (A1)	-.025	.039	-.030	-.628	.530
ด้านการจัดการเรียนการสอน(A2)	.278	.038	.295	7.391*	.000
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (A3)	.479	.058	.426	8.263*	.000
ด้านการวัดและประเมินผล (A4)	.261	.049	.291	5.330*	.000

$R^2 = .856$ Adjusted R Square = .854

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$\hat{Y} = -0.018$ (Constant) $- 0.025$ (ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน) $+ 0.278$ (ด้านการจัดการเรียนการสอน) $+ 0.479$ (ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร) $+ 0.261$ (ด้านการวัดและประเมินผล) สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$\hat{Z} = -0.030$ (ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน) $+ 0.295$ (ด้านการจัดการเรียนการสอน) $+ 0.426$ (ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร) $+ 0.291$ (ด้านการวัดและประเมินผล)

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู พบว่า

ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารต้องศึกษานโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อกำหนดภารกิจของโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และชุมชน โดยต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการลงมือปฏิบัติจริง ภารกิจงานต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารงานทั้ง 4

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ มีคุณภาพ และมีความหลากหลายทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิผลที่ดีส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ โดยจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ การจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะความรู้ มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดแต่ละระดับชั้น โดยกำหนดรายวิชา และหน่วยกิตให้เป็นไปตามการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และมีหลักสูตรเชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และสามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับตนเองได้

ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผล โดยควรกำหนดวิธีวัดและประเมินผลหลากหลาย เพื่อดึงศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มความสามารถ กระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนา ตัดสินผลการเรียนรู้ความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะของนักเรียนตามบริบท

อภิปรายผล

งานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยมีสมมติฐาน คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาผลการศึกษาวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามประสบการณ์การบริหารงาน โดยรวมแตกต่างกันน้อย เมื่อพิจารณาองค์ประกอบไม่แตกต่างกันจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันน้อยเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบการไม่แตกต่างกัน (อันริยา ภูมิไธสง, 2556) สอดคล้องกับ สุรัตน์ เสาร์อน ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในจังหวัดเชียงรายผลการศึกษาวิจัย พบว่า การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมากส่วนแนวทางการบริหารงานวิชาการ คือ ควรมีการวิเคราะห์ประเมินทบทวนการใช้หลักสูตรและติดตามการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องควรมีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ของครู อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ (สุรัตน์ เสาร์อน, 2555) ดังนั้น การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน นำระบบการจัดการเข้าไปจัด และขับเคลื่อนการปฏิบัติงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเน้นบุคลากรทุกระดับ

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยสมมติฐาน คือ ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการและแนวทางการพัฒนาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐานจัดให้มี ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนา ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน (พิศาล สุดแก้ว, 2557) สอดคล้องกับ ทีโบโก จอร์ด เมโปย่า (Tebogo John Maponya) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง The instructional leadership role of the school principal on learners' academic achievement พบว่า บทบาทผู้นำด้านการสอนของผู้บริหารโรงเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายงานถึงบทบาทของแนวปฏิบัติในการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของครูใหญ่ระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การออกแบบการวิจัยปรากฏการณ์วิทยายภายใต้การวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการถูกนำมาใช้เพื่อสำรวจปรากฏการณ์นี้ จากภูมิหลังที่ด้อยโอกาสก่อนหน้านี้ที่มีผลการเรียนเกรด 12 สูงถูกสุ่มตัวอย่างโดยเจตนา ผู้เข้าร่วมสามคนที่มีประสบการณ์ปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษาซึ่งรวมถึงอาจารย์ใหญ่ รองอาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าแผนกจากแต่ละได้สัมภาษณ์โรงเรียนโดยมีเจตนาที่จะสร้างข้อมูลเชิงลึกที่ชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานี้ ผลการศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ ดังนี้ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน แรงจูงใจและแรงบันดาลใจ อธิติพล การจัดการเรียนการสอน การสร้างวัฒนธรรมการสอนและการเรียนรู้เชิงบวก การสนับสนุนผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการใช้รูปแบบความเป็นผู้นำที่สลับกันได้ (Tebogo, M., 2021) ดังนั้น การจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีปัญญา มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

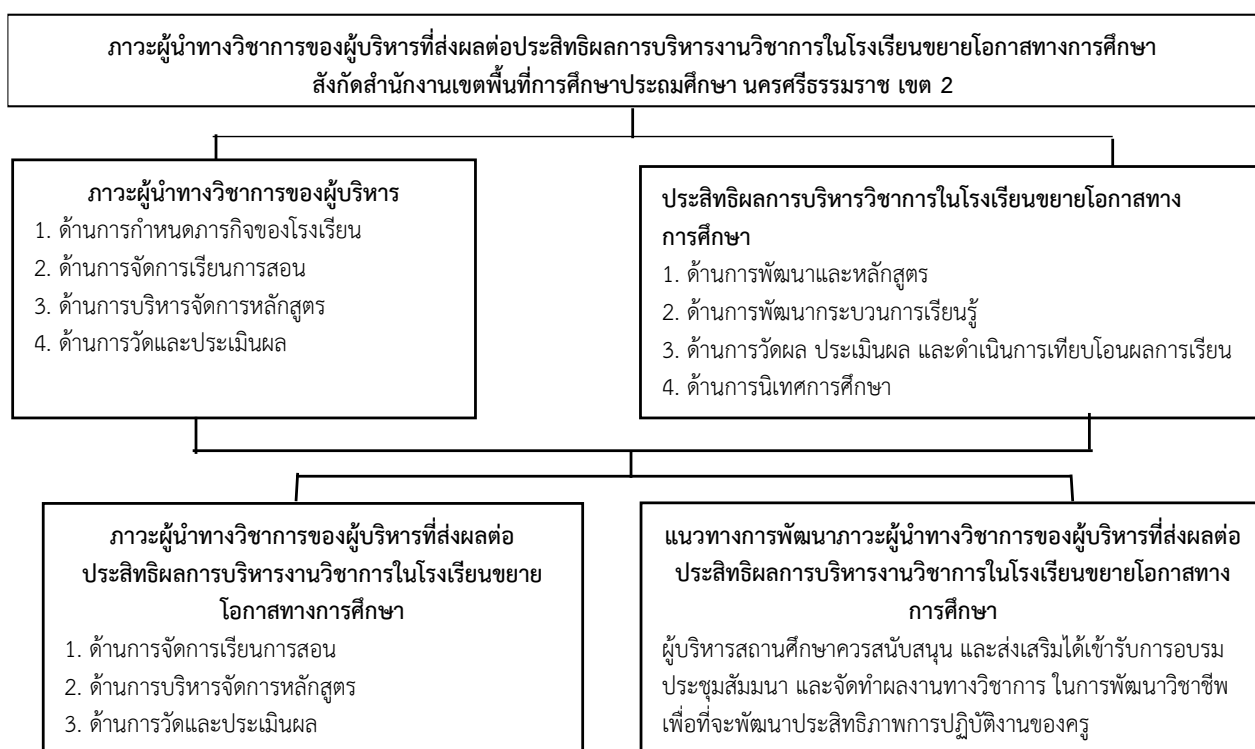
3. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 6) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ณัฐวุฒิชัยนอก, 2558) สอดคล้องกับ พชรินทร์ สามะณี ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 27 ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และได้เสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ดังนี้ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้หลักบริหารตามวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) โดยยึดแนวทางตาม นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และกำหนดการวางแผนการดำเนินงานอิงตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรผู้มีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้บริหารต้องวางแผนการดำเนินงาน และสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนางานด้านการบริหารงานวิชาการ (พชรินทร์ สามะณี, 2556) ดังนั้น การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรรายวิชา สาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ โดยการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร หลักสูตรแบบบูรณาการ มีความหลากหลายเน้นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง พัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จากการสัมภาษณ์ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และได้เสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ดังนี้ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้หลักบริหารตามวงจรพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) โดยยึดแนวทางตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และกำหนดการวางแผนการดำเนินงานอิงตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรผู้มีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้บริหารต้องวางแผนการดำเนินงาน และพัฒนางานด้านการบริหารงานวิชาการ (พชรินทร์ สามะณี, 2556) สอดคล้องกับพิศาล สุดแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการและแนวทางการพัฒนามัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานทางวิชาการ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จัดให้มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย เพื่อพัฒนา ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านวิชาการ ควรดำเนินการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และควรปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนการสอน (พิศาล สุดแก้ว, 2557) ดังนั้น ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผล โดยควรกำหนดวิธีวัดและประเมินผล ที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การทดสอบ การส่งงาน การปฏิบัติเป็นชิ้นงาน เพื่อดึงศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มความสามารถ กระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง พัฒนา ตัดสินผลการเรียนรู้ความก้าวหน้า

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ข้อ มีเพียง 3 ด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) สอน 3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4) ด้านการวัดและประเมินผล และการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา จากการศึกษาข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แล้วนำมาวิเคราะห์โดยค่าสถิติ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเชิงลบ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การบริหารจัดการหลักสูตรส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากที่สุด ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน และส่งเสริมได้เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา 2) จัดทำผลงานทางวิชาการในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อที่จะพัฒนาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครู และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า 3) ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พร้อมทั้งจัดทำปฏิทินการนิเทศ ออกนิเทศการศึกษา 4) การเป็นโค้ชหรือพี่เลี้ยงเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือครูผู้สอน รวมทั้งการส่งเสริม 5) คอยกำกับดูแลพัฒนางานให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนางานด้านการนิเทศการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 2) ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู 3) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ตซินดิเคท.
- ณัฐวุฒิ ชัยนอก. (2558). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พัชรินทร์ สามะณี. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 27. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- พิศาล สุดแก้ว. (2557). ปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการและแนวทางพัฒนาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยาเป็น เรื่องจรรยา. (2564). หลักการทฤษฎีและกระบวนการบริหารงานวิชาการ. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2564 จาก <https://www.kroobannok.com/blog/24395>
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 15 (2), 62 - 64.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2549). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรัตน์ เสาร์อ่อน. (2555). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อันริยา ภูมิไธสง. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1. ใน งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำนาจ นาคแก้ว. (2563). การบริหารงานทางวิชาการ. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2564 จาก <https://nakkaew.wordpress.com/คลังความรู้/ความรู้บทความ/บทความ/การบริหารงานวิชาการ>
- Tebogo, M. (2021). The instructional leadership role of the school principal on learners' academic achievement. Retrieved มีนาคม 23 , 2565, from [https://files.eric.ed.gov/fulltext/Ej1256802 .pdf](https://files.eric.ed.gov/fulltext/Ej1256802.pdf)